

T.C.
KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU

ŞİKAYET NO : 04.2013.1814
KARAR TARİHİ : 06/03/2014

TAVSİYE KARARI

ŞİKAYETÇİ

: A.K
Buca İzmir

ŞİKAYET EDİLEN İDARE

Şosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı Ziyabey Cd. No:6
Balgat Ankara

ŞİKAYETİN KONUSU

Şikayetçinin askerlik borçlanması yapması nedeniyle 23/11/1993 tarihinde idareye ödediği 1.880.040,00 TL'nin, tarafına geri ödenirken, Türk Lirasından altı sıfır atıldığı gerekçesi ile 1,88 TL ödenmek istenmesidir.

ŞİKAYET BAŞVURU TARİHİ : 16/09/2013

I. USÛL

A. Şikâyet Başvuru Süreci

1. Şikâyet başvurusu 16/09/2013 tarihinde posta yoluyla, Kamu Denetçiliği Kurumuna iletilmiştir.

B. Ön İnceleme Süreci

2. İdare tarafından yersiz ve yanlış tahsil edildiği 2005 yılında anlaşılan ve şikayetçiye 15/12/2005 tarihli yazı ile bilgi verilen askerlik borçlanmasının iadesine ilişkin olarak süreç içerisinde idare ile şikayetçi arasında çeşitli tarihlerde yazışmalar yapıldığı görülmekle birlikte en son olarak şikayetçi tarafından kaleme alınan 01/07/2013 dilekçenin idare tarafından kabul edilerek bila tarihli ... sayılı yazı ile yanıt verildiği anlaşılmış olup, şikâyete konu husus, hukukumuzda da benimsenen süregelen etkiler doğuran işlem kapsamında değerlendirilmiştir.
3. Diğer taraftan, yapılan tetkiklerde, ilgili Kanun maddelerinde yer alan "*Yanlış veya yersiz alınmış olduğu tespit edilen primler, alındıkları tarihten on yıl geçmemiş ise*" ifadesinde belirtilen ve bir alacağın tahsil edilmesine yönelik olan on yıllık zamanaşımı süresi ile ilgili olarak idare tarafından gerek şikâyetçi ile yapılan yazışmalarda gerekse Kamu Denetçiliği Kurumuna yazılan yazılarda zamanaşımı def'inde bulunulmadığı anlaşılmıştır.
4. Dolayısıyla yapılan ön inceleme neticesinde, şikâyetin inceleme ve araştırmasına engel bir eksikliğin bulunmadığı tespit edilmiştir.

II. OLAY VE OLGULAR

A. Şikâyetçinin Konu Hakkındaki Açıklamaları ve İddiaları

5. Şikayetçi A.K, askerlik borçlanması karşılığında 23/11/1993 tarihinde Sosyal Sigortalar Kurumu hesabına yatırdığı 1.880.040,00 TL'nin, ilgili idare tarafından borçlanma süresinin Bağ-Kur hizmeti ile çakışması nedeniyle iade edileceğinin bildirildiğini, ancak Türk Lirasından altı sıfır atıldığı gerekçesi ile tarafına 1,88 TL ödeme yapılmak istendiğini belirterek, iade edilecek tutarın, bugün askerlik borçlanması yapsa idi kendisinden alınacak tutar kadar olmasını veya yasal faizleri ile birlikte tarafına ödenmesini talep etmektedir.

B. İdarenin Şikâyete İlişkin Açıklamaları

6. Konu kapsamında Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı'na yönelik 14/10/2013 tarih ve 5963 sayılı yazı ile gerekli bilgi ve belgeler talep edilmiştir.
7. Buca Sosyal Güvenlik Merkez Müdürlüğüne gönderilen 08/01/2014 tarihli 382544 sayılı cevabi yazıda özetle;
8. Şikayetçi A.K'nın 20/01/1977-19/03/1982 tarihleri arasında 1859 gün Bağ-Kur'lu, 20/03/1982-13/04/2005 tarihleri arasında da 7408 gün SSK'lı olarak çalıştığı, 15/04/2005 tarihinden geçerli olmak üzere SSK'dan emekli olduğu, adı geçen askerlik borçlanması yapmak istemesi üzerine talebinin kabul edildiği ve 23/11/1993 tarihinde 1.880.040 TL'yi (bir milyon sekiz yüz seksen bin kırk lira) ödediği, ilerleyen süreçte dosyanın tetkiki sırasında şahsın askerlik borçlanmasının Bağ-Kur hizmeti ile çakıştığının anlaşılması üzerine 15/12/2005 tarihinde durumun kendisine bildirilerek borçlanma bedelinin iadesi için idareye müracaatı hususunda bilgilendirildiği, şahsın da söz konusu paranın iadesi için başvurduğu, bunun üzerine askerlik borçlanması tutarı olan 1,88 YTL'nin (Bir lira seksen sekiz kuruş) iadesi için mucip hazırlandığı, ancak şikayetçinin, "değeri düşük olduğu için yazılmış olan parayı almak istemiyorum" şerhi düşerek bu tutarı almayı reddettiği, sonrasında idareye yaptığı başvurulara karşılık ilgili idarece, "kendi hatalı beyanından kaynaklanan askerlik borçlanmasının iadesinin 1,88 TL olarak, talebi halinde ödeneceğinin" bildirildiği, Anlaşılmaktadır.

C. Olaylar

Dosya içeriği belgeler ile ilgili idare tarafından iletilen belgelerin tetkikinden;

9. Şikâyetçi A.K'nın askerlik borçlanması talebinin 13/01/1992 tarihli yazı ile kabul edildiğinin bildirildiği ve 600 gün karşılığında borçlanma tutarının 1.880.040 TL olarak belirlendiği,
10. A.K tarafından, borçlanma bedeli olan 1.880.040 TL'nin 23/11/1993 tarihinde ödendiği,
11. Sigorta İşleri Genel Müdürlüğü Tahsisler Daire Başkanlığı tarafından şikayetçiye yazılan 15/12/2005 tarihli yazıda, dosyasının tetkikinde, askerlik borçlanma süresinin Bağ-Kur hizmeti ile çakıştığının tespit edildiği, bu nedenle askerlik borçlanmasının dikkate alınamayacağı ve borçlanma bedelinin iadesi ile ilgili olarak ilgili Sigorta Müdürlüğüne müracaat etmesi gerektiğinin bildirildiği görülmüştür.
12. Şikâyetçinin de bunun üzerine vekili aracılığıyla Denizli Sigorta İl Müdürlüğü'ne başvurduğu ve "askerlik borçlanma tutarının günümüz tutarlarına endeksenerek iade edilmesi" talebinde bulunduğu,

13. 23/11/1993 tarihinde ödediği 1.880.040 TL'nin 1.88 TL geri ödeneceğini öğrenmesi üzerine 20/02/2007 tarihli ödeme emri belgesine, "*değeri düşük yazılmış olan parayı almak istemiyorum, hukuk yoluyla hakkımı arayacağım*" şerhi düşerek bu tutarı almadığı,
14. Yine şikâyetçi tarafından Sigortalı Emeklilik Daire Başkanlığı'na yazılan ve 01/07/2013 tarihinde ... sayı ile kayıt altına alınan dilekçesinde, "*yatırılmış olduğu 1.880.040 TL'nin tekrar hesap edilerek güncel tutarın yasal faizi ile tarafına ödenmesini*" talep ettiği anlaşılmıştır.
15. Bu dilekçeye istinaden, İzmir Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü Buca Sosyal Güvenlik Merkez Müdürlüğünce şikâyetçiye yazılan yazıda;
 16. "*Dosyasının tetkikinde, 13/12/1991 tarihli dilekçesiyle 02/03/1978-03/11/1979 tarihleri arasında yaptığı askerlik süresini borçlanma talebinde bulunduğu ve bu sürelerde Bağ-Kur veya Emekli Sandığına tabi hizmeti olmadığını beyan ettiği, bunun üzerine Kurumca, kendisine 1.880.040 TL borç tahakkuk ettirildiği, tahakkuk eden borcu 23/11/1993 tarihinde yatırdığı, bilahare 14/04/2005 tarihli dilekçesi ile tahsis talebinde bulunduğu sırada yapılan tetkiklerde şikâyetçinin 20/01/1977-19/03/1982 tarihleri arasında 5 yıl 1 ay 29 gün hizmeti olduğunun anlaşıldığı, bu durumda Bağ-Kur hizmeti içinde olan ve şikâyetçi tarafından ödemesi yapılan askerlik borçlanmasının tahsis işlemlerinde nazara alınmadığı, 01/01/2005 tarihinde Türk Lirasından altı sıfır atılmasını düzenleyen Kanuna istinaden, ödemiş olduğu 1.880.040 TL'yi 1.88 YTL olarak iade etmek üzere 20/02/2007 tarihinde davet edildiği, ancak değeri düşük yazılmış olan parayı almak istemiyorum diyerek dilekçe verdiği, kendi hatalı beyanından kaynaklanan askerlik borçlanmasının iadesi olarak 1.88 TL'nin talebi halinde ödeneceği*" hususunun şikâyetçiye bildirildiği anlaşılmıştır.

D. Kamu Denetçisi Abdullah Cengiz MAKAS'ın İnceleme ve Araştırma Bulguları

17. Şikâyetçi tarafından 23/11/1993 tarihinde ödenen tutarın, sosyal güvenlik mevzuatı çerçevesinde, kişiye iade edilmesi gerektiğinin ilgili idare tarafından da kabul edildiği görülmekle birlikte ödenen tutara herhangi bir faiz işletilmemiş olması ve 5083 sayılı Kanun gerekçe gösterilerek bahse konu tutardan altı basamak atılmak suretiyle ödeme yapılmak istenmesi nedeniyle, 23/11/1993 tarihinde ödenen meblağın, şikâyet tarihi itibarıyla sosyal güvenlik mevzuatı çerçevesinde iade edilecek tutarının hesaplanması ve bu hesaplamanın dayandığı parametreler ile usul ve yöntemin tespiti amacıyla sosyal güvenlik alanından bir bilirkişi görevlendirilmiştir.
18. Diğer taraftan şikâyetçinin idareye yaptığı başvurularda dile getirdiği "*güncel tutarlardan ödeme yapılması*" hususu ile ilgili olarak da anılan tutarın şikâyet tarihi itibarıyla ulaştığı alım gücünün belirlenmesi ve bu belirlemenin dayandığı parametreler ile usul ve yöntemin tespiti amacıyla hesap bilirkişisi görevlendirme yoluna gidilmiştir.
19. Bu kapsamda görevlendirilen bilirkişiler tarafından düzenlenen 23/12/2013 ve 06/01/2014 tarihli raporlar, "Hukuka Uygunluk Yönünden Değerlendirme ve Gerekçe" ile "Hakkaniyete Uygunluk Yönünden Değerlendirme ve Gerekçe" başlıkları altında değerlendirilmiştir.
20. Söz konusu bilirkişi raporlarının, ilgili Kurum tarafından istenildiğinde temini mümkün olduğundan özetlenerek Tavsiye Kararına alınmıştır.
21. Yine Kurumumuzun 09/10/2013 tarihli 2013/42 sayılı Tavsiye Kararı kapsamında Merkez Bankası, Türkiye İstatistik Kurumu ve Hazine Müsteşarlığı ile yapılan yazışmalara, ilgisi

nedeniyle bu kararda da yer verilmiş olup, "Hakkaniyete Uygunluk Yönünden Değerlendirme ve Gerekçe" başlığı altında değerlendirilmiştir.

III. HUKUKİ DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

A. İlgili Mevzuat

22. 17/07/1964 tarihli 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu,
23. 31/05/2006 tarihli 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu,
24. 22/11/2001 tarihli 4721 sayılı Türk Medenî Kanunu,
25. 31/01/2004 tarihli 5083 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Devletinin Para Birimi Hakkında Kanun tetkik edilmiştir.

B. Şikâyet Konusuna İlişkin Uygulamalar

26. Anayasa Mahkemesi'nin E:1997/34 K:1998/79
27. Anayasa Mahkemesi'nin E:2006/158 K:2008/150
28. Anayasa Mahkemesi'nin, E:1988-7 K:1988-27
29. Anayasa Mahkemesi'nin E:2008/58 K:2011/37
30. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun E:2001/21-105 K:2001/139
31. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun E:2003/13-414 K:2003/410
32. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun E:2000/13-1729 K:2001/32
33. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun E:1998/13-353 K:1999/929
34. Yargıtay 21. Hukuk Dairesi'nin E:2003/12010 K:2004/2620
35. Yargıtay 13. Hukuk Dairesi'nin E:2002/4779 K:2002/5708
36. Yargıtay 13. Hukuk Dairesi'nin E:2001/10656 K:2002/612
37. Yargıtay 13. Hukuk Dairesi'nin E:2002/14644 K:2003/3885
38. Yargıtay 13. Hukuk Dairesi'nin E:2004/17037 K:2005/1180
39. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin "Sefine BAŞ/Türkiye Davası" başlıklı, 24/06/2008 tarihli 49548/99,
40. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin "Eko-Elda Avey/Yunanistan" başlıklı, 09/03/2006 tarihli 10162/02,

Sayıli kararları tetkik edilmiştir.

C. Kamu Denetçisi Abdullah Cengiz MAKAS'ın Kamu Başdenetçisi'ne Önerisi

41. Şikâyetin kabulü ile Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığına, 600 günlük askerlik süresine ilişkin olarak 1993 yılının ekonomik değerleriyle hesap edilen askerlik borçlanması tutarının geri ödenmesinde, Anayasa Mahkemesi ve Yargıtay'ın ilgili kararları ve düzenlenen bilirkişi raporları çerçevesinde, denkleştirici adalet kuralına uyulmasının, hem hakkaniyetin hem gerçek adaletin bir gereği olduğu, bu bakımdan ilgili idare tarafından da şikâyetçiye geri ödenmesi gerektiği kabul edilen tutarın alım gücünün, bilirkişi raporlarında belirtilen kriterler göz önünde bulundurularak, idarenin belirleyeceği bir veya daha fazla parametre üzerinden ilk ödeme tarihindeki alım gücüne ulaştırılması ve yasal faiziyle şikâyetçiye ödenmesi hususunda tavsiyede bulunulması önerilmiştir.

D. Hukuka Uygunluk Yönünden Değerlendirme ve Gerekçe

42. Şikâyetçi A.K, askerlik borçlanması karşılığında 23/11/1993 tarihinde Sosyal Sigortalar Kurumu hesabına yatırdığı 1.880.040,00 TL'nin, ilgili idare tarafından borçlanma süresinin Bağ-Kur hizmeti ile çakışması nedeniyle iade edileceğinin 15/12/2005 tarihinde kendisine bildirildiğini, ancak Türk Lirasından altı sıfır atıldığı gerekçesi ile tarafına 1,88 TL ödeme yapılmak istendiğini belirterek, iade edilecek tutarın, bugün askerlik borçlanması yapsa idi kendisinden alınacak tutar kadar olmasını veya yasal faizleri ile birlikte tarafına ödenmesini talep etmektedir.
43. Dosya içeriğinden açıkça anlaşıldığı üzere taraflar arasındaki uyuşmazlık, şikâyetçi tarafından 506 sayılı Kanunun 60 ıncı maddesinin F bendinde yer alan ve er olarak silah altında veya yedek subay okulunda geçen sürelerin tamamının borçlanılabilmesine imkan tanıyan hüküm gereğince askerlik borçlanması yapmak istemesi üzerine talebin kabulü ve 23/11/1993 tarihinde yapılan ödemenin ardından, 15/12/2005 tarihinde bu borçlanmanın iptal edilmesi ve yine anılan Kanunun 84 üncü maddesi gereğince yersiz olarak alınan primlerin iadesinin gerekliliği nedeniyle ilgili idarece düzenlenen 20/02/2007 tarihli ödeme emrinde, 1,88 TL (Bir YTL seksen sekiz YKR) ödeneceğinin şikâyetçiye bildirilmesi üzerine ortaya çıkmıştır.
44. Dolayısıyla şikâyetçinin askerlik borçlanması yapma talebinin kabulü ve ilgili idareye ödemeyi yapması, ardından hizmet çakışması nedeniyle bu borçlanmanın yine ilgili idarece iptali ve ödenen bedelin iadesinin gerekmesi hususlarında taraflar arasında bir uyuşmazlığın olmadığı, uyuşmazlığın esasının, şikâyetçinin ödediği 1.880.040,00 TL'nin, 1,88 TL olarak geri ödenmek istenmesi olduğu açıktır.
45. Bu çerçevede şikâyetçi A.K'ın 1993 yılında askerlik borçlanması yaptığı ve ödediği 1.880.040,00 TL'nin, askerlik borçlanmasına ait prim tutarı olduğu, askerlik borçlanması yaptığı döneme ait Bağ-Kur hizmeti bulunduğundan dolayı 1.880.040 TL'nin, yersiz ve yanlış olarak tahsil edilen prim haline geldiği ve ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde, söz konusu meblağın şikâyetçiye iade edilmesi gerektiği kanaatine varılmıştır.
46. Bu kapsamda gerek 5510 sayılı Kanun'un 89 uncu maddesinde, gerekse 506 sayılı Kanun'un 84 üncü maddesinde, yanlış ve yersiz olarak alınan primlerin geri iadesiyle ilgili düzenlemeler yer almaktadır.
47. Bu bağlamda şikâyetçi tarafından 23/11/1993 tarihinde ödenen tutarın, sosyal güvenlik mevzuatı çerçevesinde, kişiye iade edilmesi gerektiğinin ilgili idare tarafından da kabul edildiği görülmekle birlikte ödenen tutara herhangi bir faiz işletilmemiş olması ve 5083 sayılı Kanun gerekçe gösterilerek bahse konu tutardan altı basamak atılmak suretiyle ödeme yapılmak

istenmesi nedeniyle, 23/11/1993 tarihinde ödenen meblağın, şikayet tarihi itibariyle sosyal güvenlik mevzuatı çerçevesinde iade edilecek tutarının hesaplanması ve bu hesaplamanın dayandığı parametreler ile usul ve yöntemin tespiti amacıyla bilirkişi tayin edilmiştir.

48. Düzenlenen 06/01/2014 tarihli bilirkişi raporunda, şikâyetçi A.K'nın askerlik borçlanması, SSK tarafından yapıldığından; 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 2008/Ekim ayı öncesi için SSK mevzuatı alınarak konunun incelendiği, bununla birlikte gerek 5510 sayılı Kanunda gerekse 506 sayılı Kanunda yanlış ve yersiz olarak alınan primlerin geri iadesiyle ilgili hüküm bulunduğu, 2008/Ekim ayında yürürlüğe giren 5510 sayılı Kanunla kaldırılan 506 sayılı Kanunun "yersiz olarak alınan primlerin geri verilmesi" başlıklı 84 üncü maddesinin;
49. *"Yanlış ve yersiz olarak alınmış olduğu anlaşılan primler, alındıkları tarihlerden on yıl geçmemiş ise, hisseleri oranında işverenlere ve sigortalılara geri verilir.*
50. *İşverenlere geri verilecek primler için Kurumca kanuni faiz de ödenir. Bu faiz, primin Kuruma yatırıldığı tarihi takip eden aybaşından iadenin yapıldığı ayın başına kadar geçen süre için hesaplanır (...)" hükmünü içerdiği,*
5510 sayılı Kanunun 89 uncu maddesinin 3 üncü fıkrasında da;
51. *"Yanlış veya yersiz alınmış olduğu tespit edilen primler, alındıkları tarihten on yıl geçmemiş ise, hisseleri oranında işverenlere, sigortalılara, isteğe bağlı sigortalılara veya genel sağlık sigortalılarına veya hak sahiplerine kanunî faizi ile birlikte geri verilir. Kanunî faiz, primin Kuruma yatırıldığı tarihi takip eden aybaşından, iadenin yapıldığı ayın başına kadar geçen süre için hesaplanır. Ancak Borçlar Kanununun 65 inci maddesi hükmü saklıdır."* hükmünün yer aldığı belirtilmiştir.
52. Yine bilirkişi raporunda A.K'nın 1993 yılında askerlik borçlanması yaptığı ve ödediği 1.880.040,00 TL'nin, askerlik borçlanmasına ait prim tutarı olduğu, askerlik borçlanması yaptığı döneme ait Bağ-Kur hizmeti bulunduğundan dolayı 1.880.040 TL'nin, yersiz ve yanlış olarak tahsil edilen prim olduğu, ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde, söz konusu meblağın geri iade edilmesi gerektiği,
53. 506 sayılı Kanunda, yersiz ve yanlış olarak alınan primlerin işverenler ile sigortalılara geri verileceği, ancak işverenlere iade yapılırken kanuni faiz ödeneceğinin belirtildiği, sigortalılara geri ödeme yapılırken, faiz ödeneceğine yönelik bir hüküm bulunmadığı, bunun ise işveren ile sigortalı arasında açık bir eşitsizlik yarattığı, yersiz ve yanlış tahsil edilen primin geri ödenmesi sırasında, işveren ve sigortalı ayırımı yapılmasının hakkaniyete uygun olmadığı, kaldı ki sigortalının, sosyal güvenlik mevzuatı tarafından korunması hedeflenen kesim olduğu, Dile getirilmiştir.
54. Yukarıda açıklanan mevzuat hükümleri çerçevesinde A.K'nın ödediği 1.880.040 TL yersiz ve yanlış prim tutarının, şikayet tarihi olan 16/09/2013 tarihi itibariyle (2008 yılı Ekim ayından itibaren yasal faiz uygulanmış haliyle) 2,73 TL olduğu bildirilmiştir.
55. 506 sayılı Kanunun 84 üncü maddesi hükmü karşısında, 5510 sayılı Kanun öncesindeki döneme yasal faiz uygulanmadığı, ancak, yüksek enflasyonist bir ortamda, kanuni faiz uygulanmamasının hakkaniyete uygun olmadığı, nitekim 5510 sayılı Kanunun, yersiz ve yanlış alınmış primlerin iadesi konusunda işveren ve sigortalı ayırımı yapmadığı, hatta "hak sahiplerine" de primin geri ödenebileceğini düzenlemek suretiyle, ödeme yapılacak kesimi genişlettiği,

56. Kaldı ki, yasa metninde, primin işverenlere kanuni faizle geri verileceği belirtilirken, sigortalılara kanuni faizin uygulanmayacağı yönünde kesin bir yasaklama da bulunmadığı, bu nedenle, yasanın açık bir yasaklamasının bulunmaması ve hakkaniyet gereği, 23/11/1993– 16/09/2013 tarihleri arasında kanuni faiz uygulanarak bir hesaplama daha yaptığı ifade edilmiştir.
57. Bu doğrultuda bahse konu bilirkişi raporunda öncelikle kanuni faizin mevzuattaki yerine değinilerek ilgili yıllara ilişkin olarak uygulanacak faiz oranları belirlenmiş olup, 16/09/2013 tarihi itibariyle yasal faiz toplamının 10,24 TL olduğu, anılan tarih itibariyle geri ödenmesi gereken toplam tutarın da $1,88 \text{ TL} + 10,24 \text{ TL} = 12,12 \text{ TL}$ olduğu belirtilmiştir.
58. Diğer taraftan, kanuni faiz uygulamasına rağmen, geri ödenmesi gereken tutarın düşük kalmasının nedeninin yüksek enflasyonist ortam ve kanuni faiz oranlarının, enflasyon oranlarının çok gerisinde bulunması olduğu vurgulanmıştır.
59. Bu itibarla ilgili bilirkişi tarafından kanuni faiz oranlarıyla TÜFE oranları karşılaştırılarak askerlik borçlanma tutarı olan 1.880.040 TL'ye ayrı ayrı, TÜFE ve kanuni faiz oranları uygulanmak suretiyle tekrar hesaplama yapıldığı görülmüştür.
60. Hesaplama, 2013/Eylül ayına kadar yapıldığından, 2013 yıl sonu TÜFE oranının tabloya dâhil edilmediği, 2012 yılı kanuni faize 2013 yılı Eylül ayına kadar işleyen 0,13 TL faiz ilave edilerek $11,99 \text{ TL} + 0,13 \text{ TL} = 12,12 \text{ TL}$ 'ye ulaşıldığı belirtilmektedir.
61. Görüleceği üzere, 1.880,040 TL'nin, TÜFE oranlarına göre 2012 Aralık sonu itibariyle 702,79 TL olmasına karşın; yasal faiz oranlarıyla ancak 11,99 TL'ye ulaştığı, kanuni faiz oranlarının çok düşük seviyede kalmasının ve temerrüt faizinin uygulanmayışının buna neden olduğu ifade edilmektedir.
62. Sonuç olarak söz konusu bilirkişi raporunda, şikâyetçi A.K'dan, yanlış ve yersiz olarak tahsil edilen 1.880.040 TL'nin aynen iadesinin, mevzuata aykırı olduğu, 5510 sayılı Kanunda, yanlış ve yersiz prim tahsilatının kanuni faiziyle birlikte iade edileceği hükmünün yer aldığı, 506 sayılı Kanun da ise, sigortalıya kanuni faiz uygulanmasıyla ilgili bir hüküm bulunmamakla birlikte yasaklayıcı bir düzenlemeye de yer verilmediği belirtilmektedir.
63. Dolayısıyla mevzuat gereği ilgiliye yasal faiz uygulanarak iade yapılması gerektiği, ancak, 1993 – 2013 yılları arasında yüksek enflasyonist bir dönem yaşanması nedeniyle yasal faiz uygulanarak bulunan 12,12 TL'nin, TÜFE oranlarıyla belirlenen 702,79 TL'nin oldukça gerisinde kaldığı, bu durumda, A.K'a, TÜFE oranları da dikkate alınmak suretiyle denkleştirici bir ödeme yapılmasının hakkaniyete uygun düşeceği, kaldı ki, bu meblağın haksız ve yersiz tahsilatında, ilgili Kurumun da kusuru bulunduğu şeklinde bilirkişilik görüş ve kanaati belirtilmiştir.
- Diğer taraftan şikâyet konusu çerçevesinde ve idarenin, şikâyetçiye yapacağı ödemeye faiz uygulamamasına ilişkin olarak çeşitli yargı kararları da tetkik edilmiştir.
64. Anayasa Mahkemesi'nin E:1997/34 K:1998/79 sayılı kararında, "(...) Faiz, kişi veya kurumların kullanımına terk ve tahsis edilen nakdî sermayeye karşılık sermaye sahibi lehine oluşan medenî bir "semere" veya "ivaz"dır. Ayrıca alacaklının zararını karşılama işlevi olan, edimini taahhüdüne uygun biçimde süresinde; muaccel borcunu vadesinde ödemeyen borçlunun, bu süreden yararlanmış olma sonucu alacaklı lehine doğan nakdî bir ödentidir. Kaynağı, asıl alacağın kaynağını oluşturan, hukukî işlem, hukukî fiil veya kanundur. Asıl alacağına bağlı olarak doğan fer'i bir haktır. " tanımlamalarına yer verilmiştir.

65. Yine Anayasa Mahkemesi'nin, E:1988-7 K:1988-27 sayılı kararında "(...) Bilindiği gibi faiz; ekonomik açıdan, "paranın fiati"dir. Herhangi bir kimse, kendisine ait olmayan bir parayı, hangi isim altında olursa olsun, belli bir süre kullandığı paranın asıl sahibine "faiz" ödemek zorundadır." hükmüne yer verilmiştir.
66. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun E:2001/21-105 K:2001/139 sayılı kararında, "Mahkeme ile Özel Daire arasındaki uyuşmazlık, 3201 sayılı Yasaya göre, yurt dışı hizmetlerini borçlanan ve buna bağlı kendisine yaşlılık aylığı bağlanan bir Türk Vatandaşının uzun sayılabilecek bir süre sonra; yaşlılık aylığından yararlanma koşullarından biri olan yurda kesin dönüş koşulunun bulunmadığının anlaşılması üzerine, Kurumca; gerek borçlanma ve gerekse yaşlılık aylığının iptaliyle, borçlanma sırasında Kuruma döviz karşılığı ödenen Türk Parasının davacıya iade edilmek istenmesi halinde, bu bedele faiz uygulanıp uygulanmayacağına ilişkindir.
67. Mahkeme; borçlanma bedelinin, ne kadar süre geçerse geçsin iade edilmek istendiği tarihe kadar ki dönem için faize hükmedilmeyeceğine karar vermiş, Özel Daire ise, faiz kurumuna ilişkin esaslar çerçevesinde, davacının faiz isteme hakkı olduğunu kabul etmiştir. (Davacının borçlanma ile ilgili işleminin kurumca iptal edildiği ve bu iptal nedeniyle davacının borçlanma karşılığı bulunan primlerini geri aldığı ve geri alma sırasında faiz hakkında BK. 113. maddesi gereğince ihtirazi kayıt dermeyanında bulunduğu uyuşmazlık konusu değildir. Uyuşmazlık, davacının borçlanmanın geçersiz sayılması nedeniyle borçlanma bedelinin iadesi durumunda, davacının faiz isteyip istemeyeceğine ilişkindir. Kuşkusuz, asıl alacağın iadesi durumunda faiz hakkının saklı tutulması halinde alacağa bağlı faizin de davacı yönünden isteme hakkının doğduğu ve bu faizin ödenen ve ödenmeyen kesimlerin hesaplanarak buna göre faiz miktarının davacıya ödenmesi gerektiği tartışmasızdır.)
68. Gerçekte de belirtilen koşulların yerine getirilmediğinin saptandığı durumlarda;
Kurumun uygulaması ile;
- a) Kişinin borçlanması ve buna bağlı yaşlılık sigortası iptal edilmekte, kişi Türk Sosyal Sigortalar sisteminden dışlanmakta,
- b) İptal tarihine kadar ödenen yaşlılık aylıkları faizi ile geri alınmakta,
- c) Borçlanma tarihindeki Kur üzerinden ödenen Türk Parası, dövizdeki artışlar dikkate alınmadan yıllar öncesi değerden iade edilmekte,
- d) İade edilmek istenen bedele faiz dahi uygulanmamakta (...)
69. Az yukarda açıklanan yasal sistem ve yöntemlerin ışığında belirtelim ki; Kurum temelde sözü edilen aylık kesme dışındaki tüm işlemleri yapmaması Sosyal Güvenlik Hukuk Kaidelerinin bir gereğidir. Hal böyle olunca Kurumun evleviyetle faizi ödemesi zorunluluğunun kabulünde kuşku ve duraksamaya yer olmamalıdır.
70. O nedenle Yerel mahkemece; bozmaya uyulması yerine hukuki tanım ve dayanaklarda yanlış değerlendirme yapılması sonucu direnme kararı verilmesi usule ve yasaya aykırıdır. Mahkeme kararı bozulmalıdır." hükmü yer almaktadır.
71. Bununla birlikte Yargıtay 21. Hukuk Dairesi'nin E:2003/12010 K:2004/2620 sayılı kararında,"(...) Dava, davacının Bağ-Kur sigortalılığı nedeniyle iptal edilen SSK isteğe bağlı sigortalılık nedeniyle ödemiş olduğu primlerin reel değeri üzerinden tahsili istemine ilişkin olup, mahkemece primlerin reel değer üzerinden iade edilemeyeceğinden bahisle davanın reddine karar verilmiştir.

72. 1479 sayılı kanunun 55 inci maddesinde yersiz olarak alınan primlerin kuruma yatırılış tarihini takip eden aybaşından itibaren kanuni faiziyle birlikte iade edileceği hükme bağlanmıştır. Kanun maddesinde, uygulamada primlerin zorunlu ya da isteğe bağlı sigorta primi olmasında fark gözetilmemiş olup Sosyal devletin eşitlik ilkesi, Sosyal güvenlik esasları ve MK'nun 2. maddesi gereğince isteğe bağlı sigorta primlerini de bu kanun kapsamında değerlendirmek gerektiği açıktır.
73. Kaldı ki, davacının iddia ettiği gibi yatırılan primlerin reel değeri üzerinden iadesine, ilişkin kanuni bir düzenleme de mevcut değildir.
74. O halde yapılacak iş davacı tarafından davalı kuruma yatırılan isteğe bağlı sigorta primlerinin yatırılış tarihini takip eden aybaşından itibaren işleyecek yasal faiz ile birlikte davacıya iadesine karar vermektten ibarettir.
75. Mahkemece bu maddi ve hukuki olgular göz önünde bulundurulmaksızın yazılı şekilde karar verilmesi usul ve yasaya aykırı olup bozma nedenidir." hükmü yer almaktadır.
76. Diğer taraftan Medeni Kanunun "Dürüst Davranma" başlıklı 2 nci maddesinde yer alan "Herkes, haklarını kullanırken ve borçlarını yerine getirirken dürüstlük kurallarına uymak zorundadır." hükmü açık olup bu hükmün sadece kişiler üzerinde değil, idare üzerinde de bağlayıcılığı bulunmaktadır.
77. Bu bağlamda ilgili idarece, yapılan ödemeye faiz uygulamaması ile ilgili olarak tetkik edilen, Anayasa Mahkemesinin E:2008/58 K:2011/37 sayılı kararı da bu noktada oldukça önemlidir.
78. Söz konusu kararda; "Anayasada düzenlenen eşitlik; kuşkusuz ki mutlak bir eşitliği değil hukuki eşitliği ifade etmektedir. Hukuki eşitlik ise; birbiriyle aynı durumda olanlara aynı kuralların uygulanması ve ayrıcalıklı kişi ve toplulukların yaratılmasının engellemesidir. Buna göre eşitlik ilkesi; aynı hukuki durumda bulunanlar için haklarda ve ödevlerde, yetkilerde ve sorumluluklarda, fırsatlarda ve hizmetlerde eşitliğin sağlanması ve ayırım yapmamayı gerektirir ki bu ilkedden devlet organları da muaf değildir.(...)
79. Burada iki yönden kanun önünde eşitlik ilkesi mükellef aleyhine devlet lehine ihlal edilmiştir; Öncelikle geciken tahsilatlara faiz uygulanması, ekonomik bir gereklilik olup; enflasyonist bir sistemde, geç tahsilat her iki taraf için de aynı sonucu doğurur. Çünkü faiz; enflasyonist sistemde ekonomik değer kaybının tazmin aracıdır. Dolayısıyla geciken ödemelerde; alacaklı Devlet de olsa mükellef de olsa aynı ekonomik kurala tabi olup faiz her ikisi yönünden de aynı önemde bir haktır. Dolayısıyla devlet alacağına faiz uygulayıp mükellef alacağına (vergi iadesine) faiz uygulamamanın hukuki ve ekonomik izahı yoktur. Bunun sonucu hukuken, ekonomi kurallarına göre aynı konumda olan iki tarafa farklı muamele yapılması sonucu doğmaktadır.(...)
80. Buradan da anlaşıldığı üzere, gerek kişi gerek devlet yönünden, alacağının zamanında ödenmemesi halinde, ekonomik varlıkta enflasyon sebebiyle azalma olmakta, bir nevi mülkiyet hakkı zarara uğramakta ve bu zarar faizle telafi edilmektedir. Hal böyle olunca da; mükellefe aylar-yıllar sonra iade edilen vergiye faiz işletilmemesi veya vade tarihinden sonraki dönemlerde işletilmesi kişi aleyhine mülkiyet hakkının ihlali sonucunu doğurmaktadır." hükmü yer almaktadır.
81. Yine anılan kararda "(...) Alacak hakkı mülkiyet hakkı kapsamında kişilerin temel haklarından. Kişiler yanlış veya yersiz vergi tahsilatı nedeni ile belli bir süre mülkiyetlerinde olması gereken bir meblağdan kullanma, tasarruf etme ve harcama şeklinde yararlanma imkânından mahrum kalmaktadırlar. Bu süre zarfında enflasyon nedeni ile paranın değerinde

oluşan aşınma ile mülkiyetin gerçek değeri azaldığı gibi bu mülkiyetin tasarruf veya yatırım aracı olarak getirisinden yararlanmak imkânı da bulunmamaktadır. Bu şekilde kişiler mülkiyet haklarından mahrum edilerek haksızlığa uğratılmaktadır.

82. *İtiraz konusu düzenleme ile devlet fazla veya yersiz yapılmış tahsilâtlar ile hazinesinde tuttuğu meblağı kişilere iade ederken üzerinden uzun zaman geçmiş olsa bile talep tarihinden üç ay sonra başlamak üzere işleyecek faizi ödemektedir.*
83. *Düzenleme ile elde edilen kamu yararı kamu için öncelikli, genel menfaatleri koruyan, kamu hizmetlerinin sürdürülmesi için zorunlu bir durum arz etmemekte, sadece devlete başkasının mülkü üzerinde sebepsiz ve karşılıksız biçimde tasarruf etme hakkını vermektedir.*
84. *Fazla veya yersiz tahsil edilen vergilerin iadesinde, tahsilâtın yapıldığı tarih yerine başvuru tarihinden üç ay sonra başlamak üzere işleyecek faizin ödenmesine ilişkin kural, kişinin belli bir dönem için faiz gelirinden mahrum kalması sonucunu doğurarak genel yarar ile kişi yararı arasındaki dengenin bozulmasına yol açmakta, bu durum hukuk devletinde korunması gereken mülkiyet hakkının ihlaline neden olmaktadır." hükmüne yer verilmiştir.*
85. Nitekim Avrupa İnsan Haklarının ve Temel Özgürlüklerinin Korunmasına İlişkin Sözleşme'ye Ek Protokol'ün 1 inci maddesinde de:
86. *"Her gerçek ve tüzel kişinin mal ve mülk dokunulmazlığına saygı gösterilmesini isteme hakkı vardır. Herhangi bir kimse, ancak kamu yararı sebebiyle ve yasada öngörülen koşullara ve uluslararası hukukun genel ilkelerine uygun olarak mal ve mülkünden yoksun bırakılabilir.*
87. *Yukarıdaki hükümler, devletlerin, mülkiyetin kamu yararına uygun olarak kullanılmasını düzenlemek veya vergilerin ya da başka katkıların veya para cezalarının ödenmesini sağlamak için gerekli gördükleri yasaları uygulama konusunda sahip oldukları hakka halel getirmez." hükmü yer almaktadır.*
88. Bu hükümden hareketle tetkik edilen Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Dördüncü Dairesi'nin 24/06/2008 tarihli 49548/99 sayılı "Sefine BAŞ/Türkiye Davası" başlıklı kararında "(...) İdare mahkemelerinin, başvuranın 15 Eylül 2003'ten geçerli olmak üzere dul aylığına hak kazandığının tespit edilmesinin başvuranın mağdur sıfatını ortadan kaldırdığı söylenemez. Bunun olabilmesi için ileri sürülen ihlalin hem zamanlıca, hem mağdurun bu hakkı kullanamadığı süre göz önüne alınarak telafi yoluna gidilmesi gerekirdi... AİHM bu çerçevede banka hesabına 200 Euro karşılığında yatırılan paranın geçen süre zarfında uğranılan maddi kaybın sonuçlarını gidermeye yetmediğine itibar etmektedir. Sadece Devlet'e yarar sağlayan söz konusu süre, ilgili dönemde Türkiye'de paranın hızla değer kaybetmesi göz önüne alındığında, daha da çarpıcıdır... Söz konusu unsurlar göz önüne alındığında, AİHM, 1 No'lu Ek Protokol'ün 1. Maddesinin ihlal edildiğini tespit etmektedir." şeklinde hüküm kurulduğu ve böylece ödeme konusu bir miktar paranın aradan geçen zamana bağlı olarak iade anındaki alım gücünün farklı ve çok daha az olduğunun kabul edildiği görülmektedir.
89. Yine bu çerçevede, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tarafından Eko-Elda Avee/Yunanistan davasında (09/03/2006 günlü, Başvuru No: 10162/02); haksız olarak tahsil edilen verginin beş yıl beş ay sonra faizsiz olarak iade edilmesini, belli bir meblağdan yararlanma hakkı uzun süre engellenen şahsın, mali durumunda önemli ve kesin zararlara neden olduğu, bu durumun sürdürülmesi gereken genel yarar ile kişi yararı arasındaki dengeyi bozduğu, şahıs üzerine aşırı yük yüklediği gerekçesiyle mülkiyet hakkının ihlali olarak değerlendirilmiş ve mülkiyet hakkı çiğnenen şahsa faiz ödenmesi gerektiğine karar vermiştir.

90. Dolayısıyla yukarıda değinilen Anayasa Mahkemesi ve Yargıtay kararları ile düzenlenen bilirkişi raporu çerçevesinde, yersiz tahsil edilen primlerin şikâyetçiye iadesi sırasında faiz uygulanmamasının hukuka aykırı olduğu kanaatine varılmıştır.

E. Hakkaniyete Uygunluk Yönünden Değerlendirme ve Gerekçe

91. Şikâyet dosyası kapsamında temel uyuşmazlık konusu olan ve idareye yatırılan bir miktar paranın, uzun yıllar içerisinde çeşitli nedenlerle talep edilememiş olması ve işlem tarihinden sonra uzun bir dönem geçtikten sonra yeniden bir uyuşmazlığa konu edilmesi halinde talep konusu meblağın geri iadesinde ilgili idarece izlenen yolun, hakkaniyet açısından değerlendirilmesi gerekmektedir.
92. Bu itibarla, daha önce Kurumumuza yapılan benzer içerikteki şikâyetlere ilişkin olarak düzenlenen 09/10/2013 tarihli 2013/42 sayılı Tavsiye Kararı kapsamında yapılan yazışmaların, halihazırda şikâyete konu olan husus kapsamında tekrar değerlendirilmesi gerektiği kanaatine varılmıştır. Şöyle ki;
93. Kurumumuzca, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'na 10/07/2013 tarihli 2639 sayılı yazı yazılarak, Kamu Denetçiliği Kurumuna yapılan şikâyet başvurularından, 5083 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin Para Birimi Hakkında Kanununun 2 nci maddesinde hüküm altına alınan değişim oranının 2005 öncesindeki işlemlere, özellikle yüksek enflasyon dönemlerinde Türk Lirası ile ifade edilen borç, alacak ve haklara uygulanması ile ilgili olarak birtakım sorunların olduğunun anlaşıldığı, bazı idarelerce, 2005 yılı öncesi yıllara ait rakamlar üzerinden yapılan tutar hesaplamaları sonucunda, bulunan tutarın "Birmilyon Türk Lirası (1.000.000 TL) eşittir bir Yeni Türk Lirası (1 YTL) değişim oranı" göz önüne alınarak hesaplandığı ve ilgili borç, alacak veya hakların değerinde enflasyon nedeniyle meydana gelen değişimlerin göz ardı edilerek Yeni Türk Lirası'na dönüştürüldüğü belirtilerek, 2005 yılı öncesine dönük olarak yapılacak ödemelerde, ilgili borç, alacak veya hakkın, enflasyondan arındırılarak bugünkü değerlerle nasıl ifade edilebileceğine ilişkin olarak kullanılması gereken hesaplama yöntem veya araçlarının, çeşitli örneklerle açıklanması talep edilmiştir.
94. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasınca Kurumumuza iletilen 19/07/2013 tarihli 12182 sayılı yazıda özetle, *"01/01/2005 tarihinde Bankaları öncülüğünde paramızdan altı sıfır atıldığı ve YTL'ye geçildiği, Kamu Denetçiliği Kurumuna aktarılan sorunların, söz konusu geçiş süreçleriyle ilişkili değil, ülkemizde özellikle geçmişte yaşanan enflasyonist gelişmelerin dikkate alınmaması ile ilgili olduğu, zaman zaman vatandaşlarca da Bankalarına benzer içerikli başvuruların yapıldığı, konu kapsamında başvuru sahiplerine Bankalarının internet sitesi üzerinde bilgilendirme amaçlı oluşturulan ve resmi nitelik taşımayan "Enflasyon Hesaplayıcısı" bağlantısını kullanarak belirli tarih aralıkları için paranın enflasyon karşısındaki değer kaybının hesaplanmasının mümkün olduğunun bildirildiği, "Enflasyon Hesaplayıcısı"nın TÜFE verileri kullanılarak hesaplandığı, bu hesaplayıcının belirli bir tarihteki bir parasal değer enflasyona göre diğer tarihteki karşılığını hesapladığı"* belirtilmiştir.
95. Yine konu kapsamında 30/07/2013 tarihli 3390 sayılı yazı ile Türkiye İstatistik Kurumu ile yazışma yapılmıştır. Alınan cevabi yazıda *"TÜFE ile yapılan güncelleme işlemlerinde sadece 6 sıfır atılarak bir güncelleme yapmanın söz konusu olmadığı, güncellenmesi istenen değerlerin ilgili ay ve yıllardan, güncelleme istenen yıla ve aya TÜFE artış oranları kullanılarak genişletildiği, bu kapsamda TÜİK'in her sene kullanıcıların istekleri üzerine yüzlerce güncelleme yaptığı ve kullanıcıların ihtiyaçlarına cevap verdiği, bunu da etik kurallara uygun bir şekilde yaptığı, Kurumları tarafından yapılan güncellemelerde sadece tek bir temel yıllık endeks*

rakamları kullanılmadığı, resmi olarak geçerlilikte olan endeks rakamlarının değişim oranları kullanılarak güncelleme işlemleri yapıldığı" belirtilmektedir.

96. Ayrıca anılan Kurum tarafından örnek bir hesaplama yöntemi ile konu detaylı bir şekilde açıklanmış olup, bu örnekte 1963 Aralık ayındaki 4 TL'nin, 2006 Mart ayına kadar TÜFE rakamlarına göre genişletildiğinde 2,95 TL olarak bulunduğu görülmüştür.
97. Yine şikâyet konusu ile ilgili olarak, Hazine Müsteşarlığına 30/07/2013 tarihli 3389 sayılı yazı yazılarak, Türk Lirasından altı sıfır atılmasından önceki döneme ilişkin olan örneğin, Konut Edindirme Yardımı (KEY) ödemeleri sırasında nasıl bir yol izlendiği, söz konusu ödemelerin hesabında çeşitli parametreler (TÜFE vb) kullanılıp kullanılmadığı, bu ödemelere ilişkin olarak benzer şikâyetler ile karşılaşılıp karşılaşılmadığı sorulmuştur.
98. Gelen cevabi yazıda özetle "*Kurumlar tarafından yapılan anapara bildirimlerinin ve Tasfiye Halindeki Emlak Bankasınınca yapılan nema hesaplamalarının tamamen YTL üzerinden yapıldığı ve KEY uygulamasının başladığı 01/01/1987 tarihinden itibaren son listenin yayınlandığı tarihe kadar tüm dönemlerin 3320 ve 5664 sayılı Kanunlara göre nemalandırıldığı ve KEY hak sahiplerinin YTL uygulamasından dolayı herhangi bir hak kayıplarının söz konusu olmadığı" belirtilmiştir.*
99. Diğer taraftan şikâyet konusu kapsamında tetkik edilen Anayasa Mahkemesi'nin E:2006/158 K:2008/150 sayılı kararında, "*(...) Uzun süredir yargı kararlarına konu olmuş şekli ile zaman zaman da Türk Lirası'nın değerinde meydana gelen ani değer kayıpları, realitede yaşandığından alacak borç ilişkilerinde; bir tarafta kalmış olan ve akdin konusunu oluşturan değerlerin geri alınması konusundaki davalarda denkleştirici adalet adı altında bir ilke geliştirilerek, bu ilkeye uygun olarak karşı tarafta kalan ve akdin konusunu oluşturan değerlerin iade edilmesi için açılan davalarda yasal düzenlemeye paralel olarak, eş bir anlatımla faizle karşılanması mümkün olmayan ve faizi aşan bir değer kaybının söz konusu olduğu durumlarda, tediye günündeki değerlerin çekişme konusu yapılarak, yargı önüne taşındığı tarihe kadar geçen süreçte paranın alım gücündeki düşme saptanarak ve özellikle uygulamada altın fiyatlarındaki yükseliş, döviz fiyatlarındaki artış, işçi ücretleri ve memur maaş katsayısındaki yükselmeler ile toptan eşya fiyat endeksi ve tüketici fiyat endeksleri birlikte değerlendirilip artış oranları hamur edilerek sonuçta ortaya çıkan değerlerin alım gücündeki eksilme yüzdesi olarak kabul edilmesi suretiyle faizle karşılanamamış olan zararın tazmini yolunda verilen kararlarla denkleştirici adaletin uygulaması yapılmakta ve hukuki ilişkinin diğer tarafında haksız olarak kalmış bedelin, geçen sürede uğradığı değer kaybı telafi edilmeye çalışılarak adalet temin edilmektedir (...)" hükmü yer almaktadır.*
100. Yine, Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun E:2003/13-414 K:2003/410 ve E:2000/13-1729 K:2001/32 numaralı kararları ile Yargıtay 13. Hukuk Dairesi'nin E:2002/4779 K:2002/5708, E:2001/10656 K:2002/612, E:2002/14644 K:2003/3885, E:2004/17037 K:2005/1180 numaralı kararlarında özetle, "*(...) Bilindiği gibi ülkemizde yaşanan enflasyon uzun yıllardan beri yüksek oranda seyretmekte ve paramızın değeri (alım gücü) de bununla ters orantılı olarak devamlı düşmektedir. Belli bir miktar paranın aradan geçen zamana bağlı olarak iade anındaki alım gücünün farklı ve çok daha az olduğu bir gerçektir...*
101. *(...) Bugüne kadar uygulanan kurallara göre geçersiz sözleşme gereğince alıcının akit tarihinde verdiği paranın aynı miktarda iadesine karar verilmesi, gerçek hayatta büyük sıkıntılara, tutarsızlıklara ve adalete karşı var olması gereken güvenin sarsılmasına neden olmuş, kamu vicdanında haklı eleştiri konusu yapılmıştır. Hukuk kuralları, gerçek hayata uygun olduğu, toplumun adalet ihtiyacına cevap verebildiği sürece hayatîyetini devam ettirip, saygınlık sağlar ve hukuk kuralı olma özelliğini korur. O nedenle hukuk kuralları, görevli organlarınca*

değiştirilinceye, bu konuda yeni düzenlemeler yapılınca kadar zedelenmeden gerçek hayata uygun olarak yorumlanıp uygulanmalıdır.

- 102.(...) *Hukuken geçersiz sözleşmeler haksız iktisap kuralları uyarınca tasfiye edilir iken denkleştirici adalet kuralı hiç bir zaman göz ardı edilmemelidir. Bu husus hem hakkaniyetin hem gerçek adaletin bir gereğidir. Bu bakımdan iadeye karar verilirken satış bedeli olarak verilen paranın alım gücünün ilk ödeme tarihindeki alım gücüne ulaştırılması ve o şekilde iadeye karar verilmesi uygun olacaktır..." şeklinde hüküm kurulduğu görülmektedir.*
- 103.Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun E:1998/13-353 K:1999/929 sayılı kararında "(...) *Ülkemizde seyreden reel enflasyonun yıllık hızı, ortalama %30 - %90 oranında, hatta daha fazla olmak üzere, seyir takip ettiği bilinen gerçektir. Böyle bir ortamda, alacağını zamanında elde eden alacaklının, bunu bir an önce, paranın alım gücü kaybını önleyici, mal veya hizmet yatırımlarına yöneltmesi, banka mevduat faizine, devlet tahviline yatırması veya dövize dönüştürmesi, yaşanan hayat gerçeklerine uygun bir davranış olarak benimsenmelidir. Enflasyon olgusu, belirli düzeylerde devam ettiği müddetçe, buna bağlı olarak para değerinin düşmesi, alım gücünün azalmasından, alacağını geç tahsil eden alacaklının zarar gördüğü, %30 oranlarındaki temerrüt faizinin, bu zararı karşılamaya yetmeyeceği, tartışmasız bir gerçektir. O nedenle hukukumuzda, para değerinin düşmesi, alım gücünün azalması şeklinde ortaya çıkan zarar istemlerinin. B.K.'nun 105. maddesi kapsamında yorumlanması kaçınılmazdır. Hal böyle olunca, bu ekonomik olgular, davacının ayrıca zararını ispat yönünden, kanıt getirmesini ortadan kaldırır, normal durumlar ve fiili karineler niteliğinde olduğunun kabulü zorunlu olmaktadır. Davalı bunların aksini ve kusursuzluğunu kanıtlayamamıştır.*
- 104.(...) *Bu durumda Mahkemece yapılacak iş; 10.5.1993 temerrüt tarihinde, 20.7.1995 ödeme tarihine kadar geçen zaman zarfında, her yıl itibariyle gerçekleşen yıllık enflasyon artış oranını, bu oranın eşya fiyatlarına yansıma durumunu, mevduat ve devlet tahvillerine verilen faiz oranlarını, TL karşısında döviz kurlarını gösteren listeyi, davacıdan istemek, uzman bilirkişi düşüncesinden de yararlanmak suretiyle, bu süre içinde para değerinin düşmesi, alım gücünün azalması nedeniyle, ortalama, davacı alacaklının maruz kaldığı zarar miktarını, BK.nun 43/2. maddesi hükmü de dikkate alınmak suretiyle tespit etmek, sonra bulunan zarar miktarından davacının icrada tahsil ettiği temerrüt faizini mahsup ederek, bakiyesine davacının münzam zararı olarak hükmetmekten ibarettir.*
- 105.(...) *Ülkemizde süregelen hiperenflasyonun yüzde yüzlerde seyrettiği, vadeli mevduatların en az bu oranlarda gelir getirdiği, yabancı para değerinin (kurların) her zaman temerrüt faiz oranlarını aştığı, banka kredilerinin yüzde iki yüze kavuştuğu, paranın iç alım (satım) alma değerinin büyük ölçüde azaldığı tartışmasız, yaşanan bir gerçek olduğu çok açıktır.*
- 106.*Böyle bir enflasyonist ortamda bireyin parasının değerini sabit tutmak ve kazanç sağlamak için bir çaba ve girişimlerde bulunması örneğin en azından vadeli mevduat veya kurları devamlı yükselen döviz yatırımlarında değerlendirmesi, olayların normal akışına, hayat tecrübelerine uygun düşen bir karine olarak kabul edilmesi zorunludur.*
- 107.*Gerçekte de, anlatılan enflasyonist ortamda yaşayan makul, normal bir kişinin parasını atul biçimde elde tutmayacağı, gelir getirici bir yatırıma dönüştüreceği, insan yapısının ve menfaatlerini koruma içgüdüsünün de tabii bir sonucudur (...)*
- 108.*Bunların yanında, 20.10.1898 T. K.3 sayılı İçtihadı Birleştirme Kararında "para her zaman kullanılması mümkün ve temettü getiren bir meta olduğundan geç ödenmesi halinde zararın vücudu muhakkaktır" şeklindeki kabulde az yukarıda açıklanan hukuki tespit ve bulguları doğrulamaktadır. Şu durum karşısında, alacaklının davasında dayandığı maddi olgulara*

uygulanması zorunlu görülen H.U.M.K. md. 238/2 ve MK.7 anlamında belirlenen delillerle alacaklı zararının kanıtlandığına ilişkin karinenin vücut bulduğu ve böylece davacını zararını ispat yükümünü ifa ettiği açıktır. Bu aşamadan sonra sübut bulan karinenin aksini kanıtlayarak, sorumluluktan kurtulmak isteyen borçlunun; somut olayın özellikleri nedeni ile ya alacaklının bir zarara uğramadığını, ya da borcunu zamanında ifa etmiş olsa idi dahi alacaklının borç konusu miktarı değeri düşmeyecek bir biçimde değerlendiremeyeceğini ispat etmesi gündeme gelebilir." hükmü yer almaktadır.

109. Bu itibarla şikâyetçi A.K tarafından dilekçesinde sözü edilen ve taleplerinden biri olan "tarafına iade edilecek tutarın, bugün askerlik borçlanması yapsa idi kendisinden alınacak tutar kadar olması" talebinin, mevcut yasal düzenlemeler çerçevesinde bir karşılığının bulunmadığı, ancak yukarıda bahsi geçen yargı kararlarında dile getirilen "denkleştirici adalet" ilkesi gereğince söz konusu parasal tutarın alım gücünün tespitinin gerekli olduğu kanaatine varılmıştır.

110. Dolayısıyla şikâyetçi tarafından 23/11/1993 tarihinde idareye ödenen 1.880.040 TL'nin, şikâyet tarihi (16/09/2013) itibariyle ulaştığı alım gücünün belirlenmesi ve bu belirlemenin dayandığı parametreler ile usul ve yöntemin tespiti amacıyla hesap bilirkişisi görevlendirme yoluna gidilmiştir.

02/12/2013 tarihinde görevlendirilen bilirkişi tarafından düzenlenen 23/12/2013 tarihli raporda;

111. Çeşitli hukuki işlemlere konu edilen meblağların, çok uzun yıllar içerisinde çeşitli nedenlerle talep edilememiş olması halinde talep konusu meblağların olduğu gibi ve hiçbir yatırıma tabi tutulmadan bekletilmesinin genel olarak adalet ilkesini zedelediği yönünde temel bir kanı oluştuğu,

112. Yargıtay 13. Hukuk Dairesi'nin 25/05/1999 tarih ve 1999/4065 esas sayılı kararında; ülkemizde yaşanan enflasyonun uzun yıllardan beri yüksek oranlarda seyrettiği, paramızın değerinin (alım gücü) de bununla ters orantılı olarak devamlı düştüğü, belli bir miktar paranın aradan geçen zamana bağlı olarak iade günündeki alım gücünün farklı ve çok daha az olduğunun ifade edildiği,

113. Çeşitli hukuki işlemlere konu edilmiş meblağların, işlem tarihinden sonra uzun bir dönem geçtikten sonra yeniden bir uyuşmazlığa konu edilmesi halinde, geçen zamanın yıpratıcı etkilerinin telafi edilmesi, söz konusu telafinin sağlanabilmesi için de ekonomik gerçekliklerin gözetilmesinin zorunlu hale geldiği, belirli bir parasal meblağın, belirli bir dönem içerisinde hiçbir yatırım aracında değerlendirilmeksizin boşta tutulmasının genel ekonomik gerçekliklere ve hayatın olağan akışına uygun düşmediği, yalnızca mevcut hukuki altyapıdaki değişiklikler nazara alınarak yapılan güncellemelerin ihtiyaca cevap vermekte yetersiz kaldığı, bu kapsamda, paradan 6 sıfır atılması şeklindeki hesaplamanın da ekonomik gerçeklikleri gözetmediği ve denkleştirici adalet ilkesinin gereklerine cevap veremediği, zira bu durumda, paranın değerlendirilme ihtimalinin tümüyle bertaraf edildiği,

Belirtilmektedir.

114. Alım gücünün, denkleştirici adalet ilkesi çerçevesinde tespit edilebilmesi için "artırıcı/koruyucu" ve "azaltıcı/aşındırıcı" etkenlerin bir bütün halinde değerlendirilmesi gerektiği, yatırım araçlarının kendi içinde barındırdığı çeşitli risklerin, genel olarak yatırım araçlarının artırıcı veya koruyucu birer etken olarak değerlendirilmesine engel olmadığı, enflasyon olgusunun ise her zaman için paranın alım gücünü azaltıcı bir etki doğurduğu,

115.Doktrin ve yargı kararlarında genellikle "uyarlama", "güncelleme", "endeksleme" veya "gerçek alım gücünün belirlenmesi" şeklinde ifade edilen uyuşmazlıklarda; uyuşmazlığa konu edilen meblağın, tespit edilen tarihe göre (somut olayda 16/09/2013) ulaştığı alım gücünün farklı ekonomik kriterlere göre tespitinin gerektiği,

116.Buna göre, askerlik borçlanması nedeniyle 23/11/1993 tarihinde şikayetçi tarafından ödendiği tespit edilen 1.880.040,00 TL'nin çeşitli yatırım araçlarında değerlendirilmesi sonucunda elde edilebilecek gelirlerin hesaplandığı, yatırım araçlarının gelirleriyle birlikte ulaştığı düzeylerin genel ortalaması esas alınmak suretiyle sonuca gidildiği,

İfade edilmektedir.

117.Somut olayda, ülkemizde uzun zamandan beri klasik yatırım araçlarının başında gelen altın, mevduat faizi ve dövizin baz alınmasının, denkleştirici adalet ilkesinin uygulanmasını ve gerçekçi rakamlara ulaşılmasını sağlayacağı, döviz yatırımı açısından, çok uzun zamandan beri ülkemizde yaygın şekilde kullanılan Amerikan Dolarının (USD) esas alınmasının yeterli görüldüğü belirtilmiştir. (hesaplamanın detayları, bilirkişi raporunda mevcuttur.)

YATIRIM ARAÇLARI	GÜNCELLENMİŞ DEĞER (TL)
ALTIN	992,66
TL MEVDUAT	513,57
USD DÖVİZ TEVDİAT	508,78
ORTALAMA	671,67

118.Diğer taraftan ekonomideki fiyatların genel düzeyinin artmasını ifade eden enflasyonun, alım gücünün belirlenmesine ilişkin hesaplamaların son aşamasında bir "aşındırma" etkeni olarak hesaplamaya dâhil edildiği ifade edilmiştir.

119.Dolayısıyla, 23/11/1993 – 16/09/2013 dönemindeki ortalama enflasyon oranının % 37,47 düzeyinde olduğu, askerlik borçlanma bedelinin yatırım araçlarında değerlendirilmesi neticesinde 16/09/2013 tarihi itibarıyla bulunan ortalama meblağın (671,67 TL), enflasyon karşısında yıpranmaya tabi tutulmasının gerektiği, çeşitli yatırım araçlarında ulaşılan ortalama değer 671,67 TL olduğu, % 37,47'lik kısım (251,67 TL) enflasyon karşısında aşındırıldığında 419,20 TL'lik değere ulaşıldığı ifade belirtilmiştir.

120.Her iki bilirkişi raporundan çıkan sonuç özetle, "1993 yılında Kurum kayıtlarına intikal eden 1.880.040 TL'nin, karşılığının 1,88 TL olmadığı, TÜFE parametresi kullanıldığında ulaşılan karşılığın 702,79 TL, altın baz alındığında 992,66 TL, Türk Lirası Mevduat Hesabı baz alındığında 513,57 TL, dolar baz alındığında ise 508,78 TL olduğu" şeklindedir.

- 121.Yukarıda belirtilen parametrelere ilaveten, Sosyal Güvenlik Kurumunca çeşitli hesaplamalarda (örneğin idari para cezalarının hesaplanmasında) parametre olarak alınan "asgari ücret" üzerinden bir hesaplama yapılarak 1993 yılındaki 1.880.040 TL'nin asgari ücrete oranı, bugüne taşındığında karşılığının yaklaşık 766 TL olduğu görülmektedir.
- 122.Tüm bu hesaplamalar ve sonuçları birlikte değerlendirildiğinde, 23/11/1993 tarihinde ilgili idareye yatırılan 1.880.040 TL'nin 2013 yılı itibariyle karşılığının 1.88 TL olmadığı açıktır.
- 123.Dolayısıyla Kararımızın 72 numaralı paragrafında belirtilen Anayasa Mahkemesi kararında vurgulanan, "(...) eşitlik ilkesi; aynı hukuki durumda bulunanlar için haklarda ve ödevlerde, yetkilerde ve sorumluluklarda, fırsatlarda ve hizmetlerde eşitliği sağlamayı ve ayırım yapmamayı gerektirir ki bu ilkedan devlet organları da muaf değildir." hükmü ve yukarıda yapılan tüm bu değerlendirmelerin ışığında, Ülkemizde yaşanan enflasyonun uzun yıllar yüksek oranlarda seyretmesi, buna bağlı olarak paranın alım gücünün düşmesi ve yaşanan derin ekonomik krizler dikkate alındığında belli bir miktar paranın aradan geçen zamana bağlı olarak iade anındaki alım gücünün farklı ve çok daha az olduğu kabul edilmektedir.
- 124.Hali hazırda ilgili idarece söz konusu tutarın alım gücünün, ödemenin yapıldığı tarihin alım gücüne getirilmemesinin, yasal faiz dahi uygulanmadan sadece altı basamak atılmak suretiyle ödeme yapılmak istenmesinin, diğer bir anlatımla idarenin borcunu ifa ederken, ilgili tutarı parasal sembol olarak ödemeye çalışarak söz konusu meblağın mali gücünü dikkate almamasının, var olan sorunu çözmediği, bu uygulamanın Medeni Kanununun 2 nci maddesinde gösterilen objektif iyi niyet ilkeleri ile bağdaşmadığı ve hakkaniyete aykırı bir durum yarattığı kanaatine varılmıştır.
- 125.Dolayısıyla 600 günlük askerlik süresine ilişkin olarak 1993 yılının ekonomik değerleriyle hesap edilen askerlik borçlanması tutarının geri ödenmesinde, Anayasa Mahkemesi ve Yargıtay'ın ilgili kararları ve düzenlenen bilirkişi raporları çerçevesinde, sözü edilen denkleştirici adalet kuralına uyulmasının, hem hakkaniyetin hem gerçek adaletin bir gereği olduğu, bu bakımdan ilgili idare tarafından da şikâyetçiye geri ödenmesi gerektiği kabul edilen tutarın alım gücünün, bilirkişi raporlarında belirtilen kriterler de göz önünde bulundurularak, idarenin belirleyeceği bir veya daha fazla parametre üzerinden ilk ödeme tarihindeki alım gücüne ulaştırılması ve yasal faiziyle birlikte şikâyetçiye ödenmesi,
- 126.İleride yaşanması muhtemel benzer sorunların önüne geçilmesi amacıyla Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığınca bu hususta gerekli mevzuat değişikliğine gidilmesi gerektiği sonuç ve kanaatine ulaşılmıştır.

F. İyi Yönetim İlkelerine Uygunluk Yönünden Değerlendirme

- 127.28/03/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul Ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin "İyi yönetim ilkeleri" başlıklı 6 ncı maddesinde "*Kurum, inceleme ve araştırma yaparken idarenin, insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde; kanunlara uygunluk, ayrımcılığın önlenmesi, ölçülülük, yetkinin kötüye kullanılmaması, eşitlik, tarafsızlık, dürüstlük, nezaket, şeffaflık, hesap verilebilirlik, haklı beklentiye uygunluk, kazanılmış hakların korunması, dinlenilme hakkı, savunma hakkı, bilgi edinme hakkı, makul sürede karar verme, kararların gerekçeli olması, karara karşı başvuru yollarının gösterilmesi, kararın geciktirilmeksizin bildirilmesi, kişisel verilerin korunması gibi iyi yönetim ilkelerine uygun işlem ve eylem ile tutum veya davranışta bulunup bulunmadığını gözetir ve iyi yönetim ilkelerine uyar.*" hükmü yer almaktadır.

128. Bu kapsamda şikâyet dosyası incelendiğinde, şikâyetçi A.K'ın askerlik borçlanması yapmak istemesi üzerine "Sosyal Sigortalar Kurumu İzmir Sigorta İl Müdürlüğü" hitaplı dilekçe ile idareye başvurduğu görülmektedir.
- 129.Söz konusu dilekçede "**Halen** 6534 sayılı T.C. Emekli Sandığı, Bağ-Kur, 506 sayılı Kanunun geçici 20. Maddesinde belirtilen (Banka-Sigorta vb.) sandıklara tabi ÇALIŞMIYORUM. En son ... İli SSK'na tabi çalışıyorum. Ekli Belgelere istinaden askerlikte geçen sürelerimin borçlandırılmasının arz ederim" şeklinde bir metnin yer aldığı, boşlukların şikâyetçi tarafından doldurularak imzalandığı anlaşılmaktadır.
- 130.İlgili idare tarafından Kurumumuza gönderilen bilgi ve belgeler arasında yer alan ve idarece şikâyetçiye yazılan cevabi yazılarda ise "02/03/1978-03/11/1979 tarihleri arasında yaptığınız askerlik süresini borçlanma talebinde bulunduğu ve **bu sürelerde** Bağ-Kur veya T.C. Emekli Sandığı'na tabi hizmeti olmadığını beyan ettiği" belirtilmekte ve ilgilinin kendi hatasından kaynaklanan askerlik borçlanmasının iadesinin, talebi halinde 1,88 TL olarak yapılacağı bildirildiği görülmektedir.
- 131.Dolayısıyla idarenin yazılarından da görüleceği üzere ısrarla vatandaşın hatalı beyanda bulunduğuna vurgu yapılmaktadır. Oysa ki idarenin gönderdiği belgeler içerisinde yer alan, şikâyetçinin askerlik borçlanması talep dilekçesinde, şikâyetçinin, askerlik yaptığı dönemde sigortalılık kaydı olmadığına dair herhangi bir beyanına rastlanılamamıştır.
132. Anılan dilekçede "**Halen** T.C. Emekli Sandığı, Bağ-Kur ve 506 sayılı Kanunun geçici 20. Maddesinde belirtilen (Banka-Sigorta vb.) sandıklara tabi ÇALIŞMIYORUM." şeklinde bir beyan yer almaktadır ki bu da dilekçe verildiği zamanı işaret etmektedir.
133. Kaldı ki vatandaşın dilekçesinin ilgili idarenin yaklaşımı ile yorumlanması halinde dahi, vatandaşın hatasından söz edilemeyecektir. Çünkü askerlikte geçen sürelerde herhangi bir sosyal güvenlik kaydının olup olmadığının tespiti ilgili idarenin sorumluluğundadır. Diğer taraftan Bağ-Kur sigortalılığı kapsamındaki yasal mevzuat çerçevesinde, kişinin fiili bir çalışması olmasa bile ilgili oda, kooperatif ya da vergi kayıtları, kişilerin bu sigortalılığa haiz olması için yeterli görülebilmektedir. Dolayısıyla kişinin askerlik yaptığı dönemde fiili bir çalışmasının olmayacağı açık olmakla birlikte, kapanmamış bir oda kaydı, kooperatif kaydı ya da vergi kaydı, Bağ-Kur sigortalılığının devamına neden olabilmektedir. Bu durumun da vatandaş tarafından atlanmış olabileceği mümkün olmakla birlikte, idarenin bu hususu atlamaması gerektiği, gerekli kontrolleri yapma yetki ve sorumluluğunun ilgili idareye ait olduğu da açıktır.
134. Ancak yukarıda da değinildiği üzere şikâyetçinin askerlik borçlanması talep dilekçesinde askerlik yaptığı dönemde çalışması olmadığına dair bir beyanı zaten bulunmamaktadır.
135. Kurumumuzun inceleme ve araştırma yaparken gözetmekle yükümlü olduğu ve Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul Ve Esaslar Hakkında Yönetmelik ile benimsenen iyi yönetim ilkeleri arasında yer alan "kanunlara uygunluk" ilkesi gereğince idareler, özellikle bireylerin hak ve menfaatlerini etkileyen işlem tesis etmeleri ve bu kararları ilgiliye duyurmaları sırasında, yasal dayanaklarını dikkatli ve özenli bir şekilde tespit etmekle, dolayısıyla bu kararların içeriklerinin yasalara uygun olmasına dikkat etmekle yükümlüdür.
136. Dolayısıyla, şikâyetçi A.K'ın askerlik borçlanması yapma talebinin değerlendirilmesi sırasında, kişinin farklı sosyal güvenlik kurumlarına tabi hizmet kayıtlarının olup olmadığının tespitinde, ilgili idarenin üzerine düşen dikkat ve özeni gösterme yükümlülüğünü yerine getirmediği, bu

durumun da hem idarenin hem de vatandaşın gereksiz meşguliyetine neden olduğu kanaatine varılmıştır.

IV. HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN YASAL MEVZUAT

A. Dava Açma Süresinin Yeniden Başlaması

137. 14/06/2012 tarihli ve 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 21 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, bu tavsiye kararı üzerine otuz gün içinde herhangi bir işlem tesis edilmez veya eylemde bulunulmaz ise durmuş olan dava açma süresi kaldığı yerden işlemeye başlayacaktır.

B. Yargı Yolu

138. 2709 Sayılı 1982 Anayasası'nın Temel Hak ve Hürriyetlerin Korunması Başlıklı 40 ıncı maddesinin ikinci fıkrasında, "Devlet, işlemlerinde, ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerini belirtmek zorundadır." hükmü yer almakta olup, 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 20 nci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, ilgili idarenin işlemine karşı İş Mahkemesinde yargı yolu açıktır.

V. KARAR

Yukarıda açıklanan gerekçelerle şikâyetin kabulü ile,

600 günlük askerlik süresine ilişkin olarak borçlandığı miktarın ödenmesinde, geri ödenmesi gerektiği kabul edilen tutarın, yukarıdaki yargı kararları ve bilirkişilerin raporlarında belirtilen kriterler gözetilerek idarenin takdir edeceği bir veya birden fazla parametre üzerinden ilk ödeme günündeki alım gücüne ulaştırılması ve yasal faiziyle şikâyetçiye ödenmesi, öneri doğrultusunda mevzuat değişikliğine gidilmesi hususunda Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığına **TAVSİYEDE BULUNULMASINA**

6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 20 nci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, merciince (Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı) bu karar üzerine tesis edilecek işlem ya da tavsiye edilen çözümün uygulanabilir nitelikte görülmediği takdirde gerekçesinin otuz gün içinde Kurumumuza bildirilmesinin zorunlu olduğuna,

Bu kararın şikâyetçiye ve Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığına tebliğine, Türkiye Cumhuriyeti Kamu Başdenetçisi'nce karar verildi.

M.Nihat ÖMEROĞLU

Kamu Başdenetçisi